

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 8 kwietnia 2011 r.

**Pan
Tadeusz Pawłowski
Burmistrz Gminy Rawicz**

LPO-4101-01-02/2011
P/10/074

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Urzędzie Miejskim Gminy Rawicz (dalej „Urząd” lub „Gmina”), kontrolę dotyczącą wykorzystania przez Gminę w latach 2009-2011 (do 28 lutego) środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 14 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Gminę w badanym okresie środków publicznych na pomoc materialną dla dzieci i młodzieży szkolnej, pomimo stwierdzonych w tym zakresie nieprawidłowości.

1. W latach 2009-2010 w dziesięciu placówkach prowadzonych przez Gminę (osiem szkół podstawowych i dwa gimnazja), do których uczęszczało w tych latach odpowiednio 2.743 i 2.711 uczniów, pomocą materialną w postaci świadczeń o charakterze socjalnym, tj. stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych oraz pomocą finansową w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna”, objęto łącznie odpowiednio 675 i 680 uczniów, co stanowiło odpowiednio 24,6% i 25,1% ogólnej liczby uczniów. Pomocą materialną o charakterze motywacyjnym (za wyniki w nauce) objęto w latach 2009-2010, we wszystkich prowadzonych przez Gminę placówkach szkolnych, 92 uczniów (3,4% wszystkich uczniów) oraz 88 uczniów (3,2%). Gmina w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objęła dożywianiem w tych latach łącznie 399 i 369 uczniów, uczęszczających odpowiednio do 16 oraz 18 szkół. Programami „Szkłanka Mleka” oraz „Owoce w szkole” (wdrażanymi przez Agencję Rynku Rolnego), objęto w 2009 r. odpowiednio 1.561 i 488 uczniów szkół podstawowych, natomiast w 2010 r. 1.445 i 887 uczniów tych placówek. W badanym okresie na terenie Gminy przyznawano stypendia pn. „Nadzieje Olimpijskie”, przeznaczone m.in. dla uczniów-zawodników legitymujących się wybitnymi osiągnięciami sportowymi.

W 2009 r. Gmina na realizację świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym wydatkowała ogółem kwotę 224.321,85 zł (w tym 640,00 zł na zasiłki szkolne), z której 206.987,00 zł pochodziło ze środków dotacji celowej budżetu

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

państwa. Na realizację tego rodzaju świadczeń w 2010 r. wydatkowano ogółem kwotę 247.460,00 zł (w tym 910,00 zł na zasiłki szkolne), z której kwota 203.859,00 zł sfinansowana została ze środków dotacji celowej budżetu państwa. Na pomoc stypendialną o charakterze motywacyjnym Gmina wydatkowała ze środków własnych w latach 2009-2010 odpowiednio 7.172,00 zł i 7.369,00 zł. Na realizację zadań związanych z udzielaniem uczniom pomocy finansowej na zakup podręczników w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna” Gmina, ze środków dotacji celowej budżetu państwa, wydatkowała w tych latach odpowiednio 20.074,90 zł i 29.304,44 zł.

2. NIK ocenia pozytywnie realizację przez Gminę, w ramach programu „Wyprawka szkolna”, pomocy adresowanej do uczniów wskazanych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników² oraz § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników oraz wypłaty uczniom zasiłku powodziowego na cele edukacyjne³. Ponadto liczba uczniów, którym udzielona została w latach 2009-2010, pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników w trybie przyznanych świadczeń poza kryterium dochodowym, nie przekroczyła 10% ogólnej liczby uczniów w klasach, to jest zgodnie z odpowiednio § 2 ust. 3 i § 2 ust. 4 ww. rozporządzeń Rady Ministrów.

Ponadto, NIK ocenia pozytywnie, zachowanie wymaganej, a określonej w art. 90r ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴, relacji kwot wydatkowanych przez Gminę w latach 2009-2010 na zasiłki szkolne, do wartości otrzymanych dotacji celowych.

3. Ustalenia kontroli wykazały, że treść obowiązujących w badanym okresie na terenie Gminy regulaminów udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Rawicz, odpowiadała wymogom określonym w art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

4. NIK ocenia pozytywnie realizację w badanym okresie na terenie Gminy ponadszkolnego zadania edukacyjnego pn. „Wirtualna szkoła gminna”. Działania programu, opartego o wirtualne sale lekcyjne (humanistyczne, matematyczne, językowe, nauk ścisłych i religii), realizowanego w ramach programu profilaktycznego Miejsko-Gminnego Ośrodka Wsparcia, którego beneficjentami byli wszyscy uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych, miały charakter kompleksowy i służyły zapewnieniu wsparcia dla uczniów wszystkich prowadzonych przez Gminę placówek oświatowych.

5. NIK zwraca uwagę na naruszenie w 2010 r. przez Gminę art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, polegające na przekroczeniu o 2,38% maksymalnego udziału kwoty dofinansowania zadania własnego (80%). Udział zrealizowanych świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (203.859,00 zł) w łącznych kosztach realizacji tego zadania (247.460,00 zł) wyniósł bowiem 82,38%. W rezultacie, Gmina pobrała dotację w nadmiernej wysokości, przekraczając o 5.891 zł przysługującą wartość dotacji.

W wyjaśnieniach Pana Burmistrza, złożonych na tę okoliczność, powołano się na interpretację przepisów zawartą w piśmie Ministra Edukacji Narodowej nr DZSE-BKO-045-57/2010 z dnia 23 lipca 2010 r. W piśmie tym wskazano na odrębność postanowień ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w relacji do przytoczonego wyżej przepisu ustawy o finansach publicznych, a w konsekwencji tego na brak obowiązku jego stosowania

² Dz. U. z 2009 r. Nr 76, poz. 642.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 612, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, ze zm.

do przedmiotowego zadania. Zdaniem NIK, zgodnie z art. 90p ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym jest zadaniem własnym gminy, a zadania własne gmin przed dniem 1 stycznia 2010 r. mogły być z budżetu państwa dofinansowywane. Dokonana powołaną ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych modyfikacja stanu prawnego nie polegała na nałożeniu na jednostki samorządu terytorialnego nowych zadań, lecz na ograniczeniu wysokości pomocy państwa w realizacji zadań przypisanych tym jednostkom.

6. NIK ocenia negatywnie niezakwalifikowanie przez Pana Burmistrza w 2010 r. jednego ucznia Szkoły Podstawowej nr 5 w Rawiczu do otrzymania pomocy w ramach programu „Wyprawka szkolna”, pomimo spełniania kryteriów do uzyskania tejże pomocy, wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników oraz wypłaty uczniom zasiłku powodziowego na cele edukacyjne. Powyższego stanu nie mogą uzasadniać, zdaniem NIK, względy oszczędnościowe.

7. Ustalenia kontroli wykazały, że w Gminie nie wykorzystano możliwości stworzenia lokalnych programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, czy też wspierania edukacji dzieci i młodzieży uzdolnionej, o których mowa w art. 90t ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. W ocenie NIK, programy takie stanowiłyby wsparcie realizowanych przez Gminę zadań w zakresie wynikającym ze wskazanego przepisu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dokonanie rozliczenia pobranej w nadmiernej wysokości dotacji celowej w kwocie 5.891,00 zł, przeznaczonej na realizację zadań w zakresie udzielania świadczeń pomocy materialnej dla uczniów.

2. Kwalifikowanie do otrzymania pomocy w ramach programu „Wyprawka szkolna” wszystkich uczniów spełniających kryteria do jej otrzymania.

3. Rozważenie możliwości uchwalenia w przyszłości lokalnych programów edukacyjnych w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych oraz wspierania edukacji dzieci i młodzieży uzdolnionej.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Burmistrzowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.